

Högskoleverkets kvalitetsutvärderingar 2011 – 2014

Självvärdering

Lärosäte: Sveriges lantbruksuniversitet, SLU	Utvärderingsärende reg.nr 643-707-12
Huvudområde/område för yrkesexamen: Landskapsplanering	Examen: Kandidat, generell

*Självvärderingen består av tre delar. Den första, och viktigaste, syftar till att möjliggöra en bredare och mer fullständig resultatredovisning än den som kan ske genom de självständiga arbetena. I självvärderingen bör lärosätet därför **redovisa, analysera och värdera** de resultat som uppnåtts i förhållande till samtliga mål som utvärderingen ska ske mot. Redovisningen ska syfta till att visa för de sakkunniga att studenterna (och därmed utbildningen) når de utvalda målen i examensbeskrivningarna. Viss redovisning av förutsättningar och processer kan dock göras för att lärosätet ska ha möjlighet att redogöra för hur det säkerställs att studenterna verkligen når målen. Det är dock inte processer och förutsättningar som ska bedömas av de sakkunniga utan utbildningens resultat, dvs. målpuppfyllelsen. Enligt regeringens bedömning i propositionen Fokus på kunskap – kvalitet i den högre utbildningen (prop. 2009/10:139 s. 21) är det viktigt att utbildningarnas användbarhet för arbetslivet bedöms i Högskoleverkets utvärderingar. Detta bör därför beaktas i självvärderingarna.*

Självvärderingen bör sammanlagt inte överstiga 60 000 tecken inklusive mellanslag (cirka 20 A4-sidor), exklusive Högskoleverkets instruktioner och frågor samt lärosätets ifyllda tabeller. För vidare information om självvärderingen, se Generell vägledning för självvärdering i Högskoleverkets system för kvalitetsutvärdering 2011-2014, 2011:4 R samt Högskoleverkets beslut om mål och kriterier för respektive utvärdering.

Inledning

En generell kandidatexamen i huvudområdet landskapsplanering kan uppnås genom att följa antingen Landskapsingenjörsprogrammet, Trädgårdsingenjör/Design-programmet eller genom att läsa de tre första åren på Landskapsarkitektprogrammen. De självständiga arbetena på kandidatnivå har nästa uteslutande genomförts av studenter från landskapsingenjörsprogrammet och landskapsarkitektprogrammen, och då huvudsakligen från de utbildningar som ges på Campus Alnarp. Av denna anledning och för att få bättre läsbarhet, har nedanstående exempel på hur studenterna uppfyller utbildningsmålen valts från dessa två utbildningsprogram i Alnarp.

Landskapsingenjörsprogrammet, ett 3-årigt yrkesprogram, har genomgått en gradvis utökning och akademisering sedan programmets tillkomst under 1990-talet, och i dagsläget kvalificerar sig vanligtvis dessa studenter för en kandidatexamen när de tar ut en yrkesexamen.

Landskapsarkitektprogrammen är 5-åriga yrkesprogram, där majoriteten av studenterna fortsätter på utbildningen efter de första 3 åren och få av dessa programstudenter väljer att ta ut kandidatexamen. I den kandidatenkät som 2011 genomfördes inom ramen för Sveriges Arkitekter, var en av slutsatserna att landskapsarkitektstudenterna jämfört med andra arkitektstuderande visade betydligt mindre intresse för att ta ut kandidatexamen och att sedan börja arbeta. Att utbildningen till landskapsarkitekt ska vara femårig tycks vara ett inarbetat koncept hos såväl lärare och studenter som i yrkeslivet. Att de flesta studenter väljer att inte ta ut kandidatexamen hänger troligtvis också samman med att det inom samma universitet erbjuds kortare treåriga yrkesutbildningar för examen som landskapsingenjör och trädgårdsingenjör med designinriktning och att masterprogrammets mer fördjupade akademiska och konstnärliga profil därmed anses viktig att tillägna sig. En annan orsak kan vara att skillnaden mellan de båda huvudämnena är så liten att det inte känns meningsfullt att skaffa en speciell profil, åtminstone inte på kandidatnivå.

Examinationsformer

I programmen används olika examinationsformer för kunskapskontroll och bedömning. *Aktivt deltagande i obligatoriska moment* kan vara t.ex. att delta i exkursion eller seminarium. Det kan vara att studenterna ska dokumentera exkursion med skisser och anteckningar som lämnas in eller förbereda litteraturseminarium genom att lämna in frågor i förväg. Oftast görs ingen betygsbedömning mer än godkänt/icke godkänt av ett sådant moment.

Skriftlig tentamen kan göras som hemtentamen eller tentamen på sal och fungera som kunskapskontroll av litteratur och föreläsningar och/eller annat kursinnehåll samt används vid betygsbedömning. *Tentamen i artkännedom* är ett specialfall av föregående och förekommer i våra växtmaterial- och botanikkurser. Arttentamen utförs framförallt i fält där studenten går runt med lärare för att identifiera och namnge växter.

Att skriva *uppsats* är ett moment i färdighetsträningen att skriva vetenskapligt, och det är också yrkesförberedande. Utöver själva kandidatuppsatsen ingår även kortare uppsatser som examinationsmoment i andra kurser.

Projekt kan betecknas som en större övningsuppgift som förekommer i ett stort antal kurser, men som är speciellt framträdande i studio- respektive projektkurser. Projekten är komplexa, verklighetsnära, yrkesförberedande uppgifter som förutsätter att de kunskapsområden som studenterna lärt sig i tidigare eller parallella kurser kommer till användning och syntetiseras. Projektarbeten innebär också att studenterna presenterar sina olika gestaltungs- och planeringsförslagen i text och bild, men även muntligen. Vid redovisningarna avsätts som regel tid för synpunkter från såväl lärare som medstudenter. Dessa *kritiktillfällen* är obligatoriska moment och fungerar som feedback till studenterna. Deras resultat utgör det huvudsakliga bedömningsunderlaget vid betygsbedömning.

Del 1

Examensmål 1

För kandidatexamen ska studenten visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet kunskap om områdets vetenskapliga grund, kunskap om tillämpliga metoder inom området, fördjupning inom någon del av området samt orientering om aktuella forskningsfrågor.

Redovisa, analysera och värdera studenternas måluppfyllelse i förhållande till examensmålet.

Redovisning och analys

Definition av huvudområdet landskapsplanering

Landskapsplanering är ett tvärvetenskapligt ämne, som står nära huvudområdet landskapsarkitektur. Tillsammans erbjuder dessa två huvudområden perspektiv som i hög grad förutsätter varandra. Speciellt inom landskapsarkitekturprogrammets kurser har detta resulterat i att de flesta kurser har klassats i båda dessa huvudområden och att en dubblering har gjorts för kursplanerna för de självständiga arbetena, så att vart och ett av ämnena kunnat erbjuda sin respektive kurs. Inom landskapsingenjörsprogrammet, som har en mer teknologisk bas, är det landskapsplanering som för läsåret 2011/12 utgjort det huvudsakliga huvudområdet vid sidan av teknologi och vanligen ingått i en dubbelklassning med andra ämnen, t.ex. företagsekonomi eller teknologi. Viktigt att påpeka är också att kunskaper inom landskapsförvaltning/management ingår i huvudområdet landskapsplanering.

För att kunna ge en mer preciserad beskrivning av hur studenterna får kunskaper om utbildningsområdets vetenskapliga och konstnärliga grund under examensmål 1 presenteras här ämnesbeskrivningen för huvudområdet landskapsplanering:

Med landskap menas alla markområden, kultur- såväl som naturpräglade, i staden såväl som på landsbygden. Landskapets dynamik samt kommunikation av alternativ är centrala i både landskapsarkitektur och landskapsplanering.

Landskapsplanering omfattar planering och förvaltning (utveckling) av den fysiska miljön, genom koordinering av flera landskapsintressenter. Utgångspunkterna är samhällsförändringar, natur- och kulturförutsättningar samt styrande lagstiftning.

Vetenskaplig grund och gränsdragning för landskapsplanering:

Den teoretiska förankringen finns i planeringens, samhällsbyggandets och kulturlandskapens historiska (dynamiska) utveckling samt i planeringens och förvaltningens metoder och praktik. Den teoretiska ramen härrör ur planeringsteori, landskapsteori, retorik, landskapsanalys och landskapsekologi.

Av relevans för denna självvärdering är också den av SLU beslutade förändringen att landskapsplanering ska upphöra som eget huvudområde på grund- och avancerad nivå, medan det parallella huvudområdet landskapsarkitektur ska kvarstå, men med en ny, vidgad ämnesbeskrivning. Från och med läsåret 2013/14 kommer således landskapsarkitektur att fungera som ett övergripande ämnesområde, som inom sig ska omfatta hela skalan av tillämpningsområden, från landskapsgestaltning (idag huvud-

område landskapsarkitektur) till landskapsplanering och landskapsförvaltning (bägge idag inom huvudområde landskapsplanering).

Den nya ämnesbeskrivningen överensstämmer väl med den utbildning som för närvarande ges inom de två huvudområdena landskapsarkitektur och landskapsplanering. Förutom att den sammanfattar innehållet inom de nuvarande huvudområdena är den mer preciserad avseende utbildningens vetenskapliga och konstnärliga grund och därför tas den upp här:

Landskapsarkitektur bygger på och tillämpar kunskap från vetenskapsområdena naturvetenskap, teknologi, samhällsvetenskap, och humaniora. Landskapsarkitekturens flervetenskapliga karaktär medför att teorier och metoder från olika vetenskapsområden tillämpas för ämnesutvecklingen. Landskapsarkitektur är en tillämpad disciplin inom det miljögestaltande området. Det som förenar forskningen inom landskapsarkitekturens olika inriktningar är ämnets utgångspunkt i landskapet, såväl det biofysiska som det upplevda och kulturhistoriska, samt den nära kopplingen till praktiken och dess framtidsorientering.

Inom landskapsingenjörsprogrammet har landskapsplanering en starkt tillämpad karaktär, dvs. de forskningsgrenar som står landskapsingenjörernas yrkesroll närmast har en tydlig förvaltnings- och vegetationsbyggnadsinriktning. Dessutom kombineras ofta ämnet landskapsplanering med teknologiska och/eller företagsekonomiska aspekter. Redan under studenternas första månader på utbildningen blir de insatta i de vanligaste metoderna för bedömning och utformning av miljöer, vare sig det gäller platsättning, budgetering eller arbetsledning. Inom huvudområdet landskapsplanering handlar metodiken för en landskapsingenjör till en början om att lära sig identifiera växter och ståndorter och så småningom att bedöma växtplatsers olika potential och att välja lämpligt växtmaterial.

De delar av programmet som främst tar upp forskningsmässiga aspekter av ämnet, är examensarbetet samt några av kurserna i årskurs 3, främst "Växtteknik", LP0532 och "Trädvård", LP0568, men även "Kyrkogårdsförvaltning", LP0506, samtliga med en omfattning av 15 hp. Parallellt med dessa kurser inom huvudområde landskapsplanering finns också forskningsanknutna kurser inom ämnet teknologi, till exempel "Utformning av vattenmiljöer" TN0240, 15 hp och "Markbyggandets hårda material", TN0305, 15hp.

De kurser i huvudområdet landskapsplanering som studenterna inom landskapsarkitektprogrammen i Alnarp och Uppsala läser på grundläggande nivå har en planerings- och förvaltningsinriktning som är mer inriktad mot samhällsbyggnads- och landskapsutvecklingsfrågor. Jämfört med landskapsingenjörsstudenterna hanterar landskapsarkitektstudenterna frågor som är mer ideologiskt värdebaserade, snarare än teknologiska och företagsekonomiska. Kunskaper om det biofysiska landskapet läses som regel i kurser som har beteckningen LP (landskapsplanering), medan kunskaper om det upplevda landskapet bland annat förekommer i de regelbundna återkommande projekten, som är klassade som LK (landskapsarkitektur) och som dessutom kombinerar landskapsarkitektur och landskapsplanering. Inom vegetationsområdet är de flesta kurserna inom landskapsarkitektprogrammet LK-klassade, medan vegetationskurserna inom landskapsingenjörsprogrammet är LP-klassade. Denna skillnad grundar sig i att landskapsarkitektstudenterna i första hand ser sitt växtmaterial som ett uttrycksmedel i sin gestaltning, medan landskapsingenjörstudenterna har mer vikt lagd vid biologiskt tekniska frågor för anläggning och skötsel.

I den följande texten ges ett antal exempel på kursmål, undervisningsmoment och examinationsformer, avsedda att visa studentens kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen och dess ve-

tenskapliga grund och tillämpliga metoder, enskilda fördjupningar och forskningsorientering. Som exempel har representativa kurser valts ut. För att ge läsaren en möjlighet att relatera till vidare kursinnehåll anges kurskod. Kurskoden kan användas till att söka mer information om varje enskild kurs via <http://slunik.slu.se/index.cfm>.

Planeringens, samhällsbyggandets och kulturlandskapens historiska (dynamiska) utveckling

I det följande visas på studenternas uppfyllelse av examensmål 1 utifrån beskrivningen av ämnet landskapsplanerings vetenskaplig grund och gränsdragning (ovan) samt genom exempel från både landskapsingenjör- och landskapsarkitektprogrammen. I det följande beskrivs således hur studenterna uppfyller målet om *kunskap och förståelse inom planeringens, samhällsbyggandets och kulturlandskapens historiska (dynamiska) utveckling*.

Inom kursen "Växtteknik", LP0532 ska landskapsingenjörstudenterna utveckla sin förmåga att beskriva, analysera och ge förslag på åtgärder inom problemkomplexet växtval, ståndort, funktion och management av och för stadens grönstruktur och det tätortsnära landskapet enligt följande kunskapsmål:

- analysera och föreslå växter för en miljö utifrån ståndorts-, funktions- och managementperspektiv
- redogöra för mikroklimatet på en växtplats och knyta an detta till viktiga växtfysiologiska faktorer
- planera och utforma ett växtförslag i en urban miljö med hänsyn till funktion och skötsel
- identifiera brister vad avser växt-, mark- eller miljöfaktorer på en växtplats samt ge förslag på åtgärder
- ta fram ett målgruppsanpassat presentationsmaterial med stöd av digital visualiseringsteknik
- förstå sin yrkesroll i relation till andra yrkesgrupper när det gäller problem och lösningar kopplade till växtplatser

Eftersom denna kurs, liksom de flesta andra inom programmet, innebär att studenterna ska lösa projektinriktade frågeställningar av en komplex och verklighetsnära natur, förutsätts att de inte bara känner till vilka tekniker som kan användas, utan även visar sin kunskap och förståelse genom att tillämpa den i en given situation. Utöver sitt arbete inom de projektinriktade övningarna bearbetar studenterna områdets olika kunskapssteman genom litteratur och föreläsningar samt genom egna analyser och deltagande i lärarledda demonstrationer i verkliga miljöer. Exempel på teman som behandlas i kursen "Växtteknik", LP0532, 15 hp, är tillverkad jord, jordförbättring, jordanalys, stadens ståndorter och mikroklimat, successionsekologi och vegetationsdynamik som verktyg, olika typer av planteringar i offentlig miljö, vegetation i vägmiljö samt växtanvändning i norrlandsklimat. Exempel på litteratur är Gustavsson, R., 2004, *Exploring woodland design: designing with complexity and dynamics* in James Hitchmough and Nigel Dunnet (eds.), *The Dynamic Landscape* pp. 184-318, samt Watson, T., 2005, Influence of Tree Size on Transplant, Establishment and Growth, *Hort. Technology* 2005, p. 118-121. Studenterna diskuterar litteraturen i seminarier samt förväntas använda den som stöd för sina övningar. Ett utdrag ur en typisk övningsuppgift från kursen "Växtteknik" kan tjäna som exempel. Syftet med övningen är att formulera hur växtmaterialet på en bostadsgård med effektiva insatser kan utvecklas:

Ståndort, växtval, skötsel samt estetik/funktion. Ni är anställda på ett konsultföretag, vilket har fått i uppgift att göra en utvecklingsplan för vegetationen på området från beställaren, LKF. Syftet är inte att göra en total nyprojektering, utan att lyfta området med enkla medel och underlätta förvaltningen

samt föra diskussion om vegetationens framtida utveckling.

Uppgiften kan se enkel ut, men genomförandet kräver en komplex avvägning och bedömning av ekologiska, estetiska, teknologiska och ekonomiska faktorer.

Ett annat exempel på en metod och kunskapsbas, som är relevant för studenter som läser på kandidatnivå i landskapsplanering, är GIS (Geografiska informationssystem). I kursen "Grundläggande GIS", LP0570, 7,5 hp, lär sig landskapsingenjörstudenterna hur GIS kan fungera som verktyg inom kommuner och olika förvaltningar, bland annat vid landskapsekologiska karteringar eller för upprättande av träd databaser. Kursen har en tydlig koppling till pågående forskning inom ämnet och studenterna genomför en skriftlig tentamen samt tillämpar kunskapen i ett verklighetsanknutet projekt.

Ett motsvarande kunskapsområde bearbetas i kursen "Information – analys och planering av landskap" LP0558, 15 hp, där studenterna analyserar och värderar landskapsekologiska, landskapsgeografiska och landskaphistoriska sammanhang, med direkt applicering på olika projekt om grönstruktur. Studenterna lär sig digital geografisk informationshantering GIS, som är anpassad till moderna kartografiska system. De utarbetar ett planunderlag för hur landskapets mångfacetterade potential och skyddsvärden kan tillvaratas i olika planeringssammanhang. Efter kursen ska studenten kunna:

- beskriva planeringsprocesser på olika nivåer samt känna till aktörer på statlig, regional och kommunal nivå.
- utifrån eget formulerade frågeställningar självständigt söka, skriftligt sammanställa, skapa och förmedla landskapsinformation från nationella och internationella datakällor.
- utifrån givna data självständigt genomföra landskapsanalyser med hjälp av digitala verktyg, såsom GIS.
- skriva en fullständig vetenskaplig uppsats utifrån egna frågeställningar och metodval.

Kurslitteratur är bl.a. Harrie, L. (red), 2008, *Geografisk Informationsbehandling*, 4e upplagan samt aktuella skrifter om planering på olika nivåer. För att uppnå insikt om planinstrument och planeringens historiska utveckling läser studenterna dessutom Boverkets skrifter om detaljplanens och översiktsplanens funktion, utveckling och lagstöd.

För godkänd kurs ska studenterna visa godkända resultat på ett projektarbete i grupp, skriftlig tentamen samt ett vetenskapligt referat av tre olika planeringstexter. Här följer ett urval av de frågor studenterna ska besvara i sin tentamen:

- 6) När kan man använda nedan analys? Ge ett exempel och beskriv detta!
  - a) Nätverksanalys(4p)
  - b) Bufferanalys (4p)
  - c) Overlay/överlagringsanalys (4p)
- 8) Beskriv hur du skulle gjort för att få in information från en gammal härads-karta av papper och jämföra detta med informationen i en modern digital fastighets-karta. (6p)
- 10 b) På landsbygden långt ifrån tätbebyggd mark (men nära några fritidsfastigheter) vill "Vindkraftsbolaget Phust" anlägga sex vindkraftverk. Beskriv vilka planer detta planerade projekt främst bör arbetas in i. Beskriv också några av de analyser som kan/bör ligga som grund för lämplighetsprövning. (15p)

Kunskap om landskapets historiska (dynamiska) utveckling innefattar även park-, trädgårds- och stadsbyggnadshistoria. Landskapsingenjörstudenterna har en speciellt tillämpad kurs med namnet ”Trädgårdshistoria för landskapsingenjörer”, LK0137, 5 hp. Kursen är koncentrerad på modern trädgårdshistoria med viss stadsbyggnadsanknytning och efter genomgången kurs skall studenten kunna:

- redogöra för den moderna trädgårdshistorien och stadsrumsutvecklingen samt grundlinjerna i det längre perspektivet
- förklara sambanden mellan trädgårdshistoria, landskapsarkitektur, funktion, rumsgestaltning, växtkomposition och materialanvändning i en enskild anläggning
- ange några viktiga källor till kunskap om den moderna svenska trädgårdshistorien och dess anläggningar.

Landskapsarkitektstudenterna läser den mer omfattande trädgårdshistoriska kursen ”Trädgårdens, parkens och landskapets historia”, LK0076, 10 hp, där kunskapsmålen är att kunna:

- redogöra för de olika historiska epokerna, deras utsträckning i tid, samt deras idé-, form- och innehållsmässiga karakteristika
- redogöra för respektive historisk epoks förgrundspersoner och respektive tids viktigaste källor med deras speciellt framträdande och särskiljande innehåll
- tolka och kategorisera historiska trädgårds-, park- och landskapsritningar till tid, epok och plats (anläggning), samt namnge och förklara både deras sammanfattande uttryck och enskilda gestaltningselement

Studenterna ska redogöra för kursinnehållet, dvs. föreläsningar, exkursioner och litteratur, inom ramen för en skriftlig hemtentamen. Som huvudbok läses Blennow, A-M., 2003, *Europas trädgårdar. Från antiken till nutiden*. Som komplement till denna läses också ett antal andra böcker och bokkapitel och examinationen sker i form av en skriftlig tentamen.

Stadsbyggnadshistoria läser studenterna på grundnivå, främst inom kursen ”Projekt 2 – Boplatsen” LK0080, 20 hp, där de tar del av de föreläsningar och litteraturstudier, som finns integrerade i det större stadsbyggnadsprojekt som löper genom hela kursen. Föreläsare är lärare vid arkitektutbildningen i Lund, där även aktuella litteraturen utarbetats. Inläsningen avser Svedberg, O., 1996, *Planernas århundrade: Europas arkitektur 1900-talet*. Stadsplaneringsfrågorna belyses också genom kursens exkursioner till närbelägna städer, men finns också med som ett inslag i exkursioner och föreläsningar inom den trädgårdshistoriska grundkursen ”Trädgårdens, parkens och landskapets historia”, LK0076, 10 hp. Inom trädgårdshistoria får studenterna en historisk överblick från medeltid fram till modern tid, vilken kompletteras med en veckas exkursion för att studera trädgårdar och stadsplanemönster i Tyskland. Under resan i Tyskland ska studenterna dokumentera de platser som besöks i en personlig skissbok. Utdrag från dessa sammanställs sedan i en gemensam resedokumentation.

För att uppnå uthålliga, dynamiska, välfungerande och estetiskt tilltalande anläggningar krävs fördjupad kunskap och förståelse om växter, deras egenskaper och användningsmöjligheter. Studenterna lär sig växter och vegetationssystem i kurser, som är väl underbyggda inom såväl forskning som praktik. De lärare som är engagerade har under flera decennier utvecklat en för praktiken relevant forskning och flera av lärarna i både Alnarp och Uppsala är flitigt anlitade som rådgivare till företag och kommuner samt i olika samverkansprojekt med dessa. Vegetationskurserna på grundläggande nivå inleds med växtkännedom och ståndortskunskap samt med övningar och praktiska demonstrationer rörande plantskolesortiment och handelskvalitéer, växtskador och klimatanpassning. Alla studenter på kandidatnivå har en stor och välgrundad artkunskap, som understöds av Alnarpsparkens mycket omfattande

och väldokumenterade sortiment av träd och buskar samt perenna och annuella växter. Av betydelse är att studenterna därmed kan studera växterna på plats under olika årstider.

Planeringens och förvaltningens metoder och praktik

I det följande visas på hur de båda studentkategorierna uppfyller examensmål 1 utifrån beskrivningen av ämnet landskapsplanerings vetenskapliga grund och gränsdragning avseende kunskap och förståelse och viss fördjupning inom planeringens och förvaltningens metoder och praktik.

En viktig kurs för huvudområdet landskapsplanering är den för landskapsingenjörstudenterna obligatoriska ”Skötsel av grönytor och naturmarker”, LP0569, 15 hp, vilken inleder årskurs två och där forskningsanknytningen inom landskapsplaneringsämnet också tydliggörs för studenterna. I sin nuvarande utformning är landskapsingenjörprogrammet koncentrerat till urbana miljöer, men i denna kurs arbetar man även med rurala miljöer. Det är också här som studenterna får sin grundläggande undervisning i GIS, samt ett första smakprov på ekonomisk kalkyl, när de i en övning ska beräkna kostnaderna för en plantering med tillhörande kostnader för material och arbetsmoment. Kursen är speciell på det viset att stora delar av den samläses med landskapsarkitektstudenter i årskurs 2.

Tillsammans genomför de två studentgrupperna en veckolång praktisk förvaltningsövning i ett kurortslandskap inom det kommunalägda turistmålet Karön i Blekinge. Samtliga studenter arbetar intimt tillsammans med kreativa övningar i praktisk landskapsvård. De olika arbetslagen får här även träning i att under hela övningen arbeta tillsammans med kommunanställda parkarbetare. Härigenom får de insikt i olika gruppers tänkesätt och en möjlighet att slipa sina egna argument. Inom all modern planering är kommunikation en nyckelfråga och i denna övning sker kommunikation mellan flera olika grupper. Inte minst väsentligt i detta sammanhang är studenternas dialog med den lokala, aktiva villaförening, vars tomtmark ägs av kommunen och därmed också ska ingå i de olika förhandlingarna kring prioriterade skötselåtgärder. Vid slutpresentationen deltar politiker och tjänstemän från kommunen och kulturvårdsansvarig från länsstyrelsen.

Båda studentkategorierna kan också sig fördjupa sin förvaltningsinriktning inom den valbara masterkursen ”Integrated Landscape Management”, LP0493, 15hp. En del landskapsingenjörstudenter väljer att även läsa ett antal andra kurser på landskapsarkitektprogrammets avancerade nivå, till vilka de är behöriga redan efter årskurs två.

Inom området vegetationsutveckling får studenterna även delta i praktiska beskärnings- och gallringsövningar i fält. Genom de praktiska momenten får de en fördjupad förståelse av hur gestaltningskunskapen kan tillämpas som kompetens i skötsel och utveckling av befintliga miljöer. I kursen ”Park- och naturmarksförvaltning med praktik”, LP0538, 15 hp genomförs till exempel två gestaltande övningar där landskapsarkitektstudenterna i samarbete med landskapsingenjörstudenter från kursen ”Skötsel av grönytor och naturmarker”, LP0569, 15 hp, genom praktiskt arbete omformar olika landskapsavsnitt. En av dessa övningar handlar om utveckling och skötsel av unga artfattiga vegetationssystem i friluftsområdet Skrylle. I beskrivningen av denna övning klargörs syftet:

Övningens främsta syfte är att du skall få en inblick i hur hela vegetationssystem med den vedartade vegetationen i fokus, kan styras och utvecklas mot önskade mål. På Karö handlade skötselarbetet om att utveckla platser med hög detaljeringsgrad (platskoncept). Här är istället vegetationssystemen i fokus och tänkandet mera principiellt och inriktat mot öppenhetsgrad, skiktning, kronformer, fältskiktstyp mm (systemkoncept). Övningen ger också träning i att använda relativt mogna referenslandskap/referensbestånd som förebilder

och mål för skötseln av yngre och trivialare bestånd. Slutligen ges möjlighet att testa olika metoder för att beskriva och förmedla målbilder och skötselmetoder.

Studenterna får en orientering i förvaltningens metoder och praktik, medan deras kunskaper och förståelse om planeringens vetenskapliga grund och gränsdragning är mer djuplodande. Genom att de färdighetstränande momenten inom planering och förvaltning/management har en central roll i landskapsarkitekternas såväl som landskapsingenjörernas yrkesutbildning, är en stor del av den teoretiska fördjupningen inom landskapsplaneringen inriktad mot studenternas framtida yrkesutövning i kombination med ett kritiskt förhållningssätt. Eftersom de förutsättningar som råder i varje unik planeringssituation inte är förutsägbara, blir arbetet med att tolka och analysera förutsättningarna också ett kreativt och kunskapsmässigt mångfacetterat arbete, där studenten kontinuerligt övar förmågan att med yrkesmässiga metoder och tekniker lösa ett landskapsplaneringsmässigt problem utifrån dess nuvarande och historiska kontext. För studenternas kunskap och förståelse inom de handlingsinriktade kompetenserna hänvisas vidare till examensmål 3, där själva kunnandet visar sig genom förmågan att självständigt identifiera, formulera och lösa problem samt att genomföra uppgifter.

Studenterna på landskapsarkitekturprogrammet läser planeringsteoretiska texter med tonvikt på klassiker som Kevin Lynch, Gordon Cullen och Jan Gehl. Bland huvudlitteraturen återfinns även Bell, S., 1993, *Elements of visual design in the landscape*, Swaffield, S., 2002 (red.), *Theory in Landscape Architecture: a reader*, Dee, C., 2001, *Form and fabric in landscape architecture*. Därutöver läses en del vetenskapliga artiklar av t.ex. Andrea Kahn (urbana platsstrukturer), Catharina Gabrielsson (design som handling), Ali Madanipour (vad är offentliga platser) och Mattias Kärrholm (territorialitet). Som stöd för de olika övningsuppgifternas genomförande varvas teorilitteraturen med kommunala handlings- och planprogram, rapporter från planmyndigheter samt rekommendationer och instruktioner från till exempel Boverket. Litteraturen diskuteras i seminarier, ibland i kombination med skriftliga reflektioner. Ett av teorilitteraturens främsta bidrag är att vidga perspektiven för hur kunskapen kan praktiseras. Landskapsingenjörsprogrammet lägger mindre tyngd vid de teoretiska klassikerna och större tyngd vid plandokument och andra offentliga texter.

Värdering av måluppfyllelse

Studenterna får kunskap och förståelse för landskapsplanering, dess vetenskapliga grund och tillämpliga metoder i progressionen genom de obligatoriska kurserna under de tre första åren. Fördjupning inom landskapsplanering får landskapsingenjörstudenterna exempelvis genom valbara kurser i årskurs 3. Landskapsarkitektstudenterna får kunskap och förståelse för landskapsplanering, dess vetenskapliga grund och tillämpliga metoder i progressionen genom de tre första årens ämnes- och projekt-/studiokurser.

Samtliga studenter får fördjupning inom någon del av området genom sitt självständiga arbete, som vi valt att beskriva under examensmål 3. Orientering om aktuella forskningsfrågor får studenterna via kurslitteratur, forskare och lärare. Kurserna fungerar generellt som trappsteg upp mot kandidatarbetet där förkunskapskrav anger att studenten måste läst visst antal poäng totalt,

Sammantaget gör det att vi bedömer att examensmål 1 har uppfyllts av samtliga studenter, när de är färdiga med sin utbildning på kandidatnivå.

Del 1

Examensmål 2

För kandidatexamen ska studenten visa förmåga att söka, samla, värdera och kritiskt tolka relevant information i en problemställning samt att kritiskt diskutera företeelser, frågeställningar och situationer

Redovisa, analysera och värdera studenternas måluppfyllelse i förhållande till examensmålet.

Redovisning och analys

Den litteratur som används i programmen består av allt från ”läroböcker”, branschriktade skrifter, faktablad, handböcker och en del vetenskaplig litteratur i form av referee-granskade artiklar m.m.

Innan studenterna genomför sin kandidatuppsats har de ett antal tillfällen att träna sig i vetenskapligt skrivande och kritisk informationshantering. Skriftliga uppgifter förekommer i så gott som samtliga kurser, visserligen inte alltid i form av regelrätta uppsatser. Dock får man på landskapsingenjörsprogrammet skriva sin första uppsats redan halvvägs in i årskurs ett, då det ställs formellt akademiska krav på språklig korrekthet, referenshantering m.m. Detta har hittills skett inom ramen för kursen ”Grundläggande växtkännedom och vegetationsbyggnad för landskapsingenjörer”, LP0548, 15 hp. Uppsatsen har följande krav för godkänt:

- Meningsfullt innehåll, d.v.s. frågan/frågorna som valts ska vara väl behandlade och besvarad med hjälp av information från kursen samt genom att studenten sökt ny information. Dessutom ska ståndorts krav, klimathärdighet, saluförda handelskvaliteter, användningsområde och upplevelsevärden framgå utav texten.
- Formell disposition enligt nedan
- Minst fem skriftliga referenser, från minst två olika typer av källor
- Korrekt referenshantering i såväl löpande text som i källförteckningen
- Sidnummer
- Konsekvent och logisk rubriksättning
- Författarnamn, kurs samt datum på titelsidan
- 1600–2100 ord (ca 3–4 sidor), exklusive titelsida och källförteckning. Varken mer eller mindre
- Filen bifogad som pdf i ett mail

I årskurs ett skriver man ytterligare en uppsats i kursen ”Trädgårdshistoria för landskapsingenjörer”, LK0137, 5 hp. I årskurs två finns en uppsats inom kursen ”Ekonomi och ledarskap för landskapsingenjörer”, FÖ0364, 10 hp och andra typer av skrivuppgifter i övriga kurser, bl.a. en dagboksinslämning i kursen ”Skötsel av grönytor och naturmark”, LP0569, 15 hp. I årskurs tre är det förstås beroende på vilka kurser man väljer att läsa, men någon form av skriftlig inlämningsuppgift finns i alla valbara programkurser. I flera kurser produceras olika typer av dokumentation som skötselplaner, affärsplaner och diverse andra plandokument som är relevanta inom landskapsplanering (markplaneringsplaner, planterings- och utrustningsplaner m.m.).

I årskurs 3 på landskapsingenjörsprogrammet har man möjlighet till fördjupning och/eller specialisering i de relevanta ämnena – kyrkogårdsförvaltning och utformning av vattenmiljöer är för landskapsplaneringen synnerligen relevanta fält inom vilka man kan fördjupa sig. Komplexiteten ökar och man förväntas agera mera självständigt och kritiskt. Den tyngsta och viktigaste skriftliga redovisning-

en är förstås det självständiga arbetet. Förutom att vara en förutsättning för att kunna ta ut en kandidatexamen i landskapsplanering, ska arbetet även uppfylla kraven för landskapsingenjörs- (yrkes-) examen.

Landskapsarkitektprogrammets trädgårdshistoriska kurser i Alnarp introducerar studenterna i vetenskapligt skrivande och examineras med skriftlig hemtentamen och vetenskaplig uppsats som även redovisas muntligt. I uppsatsövningen i Alnarp utgår studenten från ett vykort taget mellan 1890 och 1950 och som visar en plats i Malmö eller Lund. Denna plats ska återfotograferas som det ser ut idag och sedan ska studenten berätta om hur platsen såg ut innan vykortet togs och vad som hänt fram till idag. Syftet är att träna historisk analysmetod, identifiera förändringar och öva vetenskapligt skrivande med referenshantering. Arbetet begränsas till 10 sidor inklusive bilder och studenterna kan ta del av den bedömningsmall som läsande lärare använder.

Förutom i de trädgårdshistoriska kurserna har landskapsarkitektstudenterna skrivit uppsatser/referat även i t ex kursen ”Information, analys och planering av landskap”, LP0558, 15 hp. Huvudövningen i denna kurs är en uppsats som studenterna skriver om ett landskap de väl känner till. De måste begränsa sig till ca 6 sidor eller 11000 tecken, utan bilder. I arbetet med uppsatsen söker, läser och bearbetar studenterna kartinformation i form av historiska, geologiska och nulägeskartor. Även grundläggande kunskaper i vetenskapligt skrivande förmedlas i kursen. Uppsatserna diskuteras i ett seminarium och det ges möjlighet till justering innan slutinlämning och slutpresentation. En grupp lärare bedömer uppsatserna och den kursansvarige ansvarar för de slutgiltiga betygsbedömningarna. I andra kurser förekommer ett motsvarande moment under benämningen ”kritiskt referat”, som ska skrivas utifrån en landskapsteoretisk frågeställning och med nedanstående instruktion:

Du ska försöka skriva ett **kritiskt referat**, vilket innebär att du utöver att återge innehållet i artiklarna också ska tillföra egna reflektioner samt analysera och problematisera innehållet. Exempel på reflektioner är: Vilka är syftena med artiklarna? Vilka är de viktigaste slutsatserna i de artiklar du valt? Svarar artiklarna på din frågeställning? Hur är kunskapsläget idag när det gäller den aktuella frågeställningen? Finns det frågor som återstår att finna svaret på? Dina tre artiklar är de källor som du ska ställa mot varandra då du analyserar och problematiserar.

Med detta moment uppfylls kursens lärandemål:

- *Formulera en sökfråga, välja informationskälla, genomföra en sökning samt källkritiskt utvärdera den hittade informationen.*
- *Utifrån sökfråga skriva ett kort referat av tre utvalda artiklar med korrekta referenser och litteraturhänvisningar.*
- *Kortfattat kommunicera resultatet av referatet i seminariegrupp*

Värdering av måluppfyllelse

Genom de utbildningar som kan ge en kandidatexamen i landskapsplanering finns en progression av kurser där studenterna återkommande tränar och visar att de behärskar de generiska kunskaperna att söka, samla och kritiskt granska information. Gemensamt är att man alltid själv som student måste tolka litteraturen, antingen för att använda den som ett arbetsredskap (plandokument, kommunala direktiv m.m.) eller för att hämta inspiration eller stödja sina teser på tyngre auktoriteter i olika övnings-

uppgifter. Den viktigaste teoretiska träningen får man i samband med det självständiga arbetet, och många arbeten uppvisar ett mycket stort teoretiskt djup. Fokus ligger på att studenterna tillämpar de grundkunskaper de erhållit de första tre åren. Alla arbeten är fördjupningar i frågor kopplade till huvudområdet landskapsplanering. Sammantaget gör det att vi bedömer att studenterna uppfyller examensmål 2 när de är färdiga med sin utbildning på grundnivå.

Del 1

Examensmål 3

För kandidatexamen ska studenten visa förmåga att självständigt identifiera, formulera och lösa problem samt att genomföra uppgifter inom givna tidsramar

Redovisa, analysera och värdera studenternas måluppfyllelse i förhållande till examensmålet.

Redovisning och analys

Det självständiga kandidatarbetet utgör kulmen på hela utbildningen och också på vetenskaplig förankring, kritiskt tänkande och akademiska formalia. Kursmålen för det självständiga arbetet på landskapsingenjörsprogrammet är:

- identifiera problem och formulera en frågeställning inom ämnet
- självständigt genomföra och rapportera ett vetenskapligt arbete
- muntligt presentera ett arbete
- kritiskt granska en studiekamrats arbete och ge konstruktiv feedback

Och kursmålen för landskapsarkitektprogrammets kandidatarbete är:

- formulera relevanta frågeställningar kring vald uppgift/ämne
- söka, sammanställa och använda relevant litteratur och andra källor utifrån vald uppgift/ämne
- göra medvetna val av metoder för utforskande av uppgiften och motivera dessa val
- förhålla sig till teorier och föra en diskussion kring uppgiften/ämnet utifrån dessa
- göra en innehållsmässigt, språkligt och grafiskt väl bearbetad slutprodukt i enlighet med akademisk praxis
- konstruera och arbeta inom en tidplan
- i förekommande fall utveckla sin kunskap och färdighet i att presentera ett planerings-/gestaltungsförslag
- muntligt och skriftligt presentera resultatet av det självständiga arbetet

Progression i markprojektering på landskapsingenjörsprogrammet

Examensmål 3 uppnår studenterna på flera sätt löpande genom utbildningen, till en början med mycket vägledning i främst projekterings- och skötselmomenten, men redan i årskurs två finns efter ämnes- och kompetensmässig progression genom programmet t.ex. den följande uppgiftsbeskrivningen i kursen "Projekterings- och ståndortskunskap", TN0243, 15 hp:

Din inlämning

Jag har medvetet inte gett ut någon slags checklista vad som skall göras. Ni gjorde förra året ett stort projekteringsjobb. Det projektet var i stort sett gestaltat när ni tog er an det för att göra de tekniska beskrivningarna i form av ritningar och text i AMA.

Denna gång får ni i princip ett tomt papper och skall skapa något själva. Detta är en process och inget som blir färdigt över en natt, utan kräver ofta ett antal revisioner. Var och en kan ha sin speciella väg fram till slutresultatet, som är den slutgiltiga presentationen den 1-2:e mars.

På idéseminariet den 21 februari, skall ni redovisa var ni befinner er i denna process. Det skall vara någon typ av plan, som är gjord i CAD, eftersom det är en av färdigheterna som skall tränas, och en grov kalkyl. I övrigt är det upp till vars och ens kreativitet att visa sin idé. Det här seminariet är en avstämning om kunden är med på det ni gör och ett tillfälle för feedback från handledaren. 'Läraren' har alltså två roller denna dag, först som

beställare och sedan som handledare.

Jag vill alltså fortfarande inte säga att det skall vara den eller den ritningen och minst si och så många perspektiv eller bilder eller fotomontage eller vad ni nu kommer att göra. Den här uppgiften är individuell och ni har en individuell frihet i vad ni väljer att presentera och hur ni gör det. Låt din personlighet tala. Det enda vi kräver är att ni använder de digitala hjälpmedlen i er process.

Hur kan detta se ut? Sök och studera hur t ex konsultföretag och arkitektkontor presenterar sina projekt och referensobjekt. Detta kan ske på webben eller att ni tittar i facklitteratur som beskriver olika projekt.

Kreativa processer innehåller många gånger frustrationer, och det är något man måste ta sig igenom. Beslut måste tas och man skall stå för dem. Förslag skall bearbetas och kanske förkastas. Nya förslag skall fram. Detta kan vara jobbigt, men det är viktigt att gå igenom detta.

Progression i projektkurserna på landskapsarkitektprogrammet

Här uppnås målet till stor del genom att uppfylla kursmålen i de regelbundet återkommande projektkurserna, som handlar om att individuellt eller i grupp ta fram förslag på hur olika ämnestypiska uppgifter formuleras respektive löses och med en progression som bygger på en ökande komplexitet ju längre i utbildningen de kommer:

Projektkursen i årskurs 1 är introduktion till projektundervisningen där många grundläggande aspekter av landskapsplanering som skala, landskapsanalys och olika grundläggande rumsliga begrepp och funktioner behandlas. Studenterna i årskurs 2 arbetar med att planera och gestalta det goda boendet i både mer övergripande och detaljerad skala. I årskurs 3 tränar studenterna på att planera och gestalta i ett större landskaps- eller stadsutsnitt med mer storskaliga komplexa strukturella och rumsliga sammanhang, en arbetsuppgift som kräver ett arbetssätt som pendlar mellan den övergripande och den mer detaljerade skalan. Genom att varje student under utbildningens gång möter en mångfald olika situationer djupnar deras förståelse för de processer och de aktörer som påverkar landskapet de arbetar med.

Genom att ställa studenten inför ett problem som hon/han i förstone inte anser sig ha kunskaper i, vad gäller metodiskt arbete, faktakunskaper och skissteknik etc. så skapas ett direkt förhållande mellan teoretisk kunskap och praktik, genom att själva uppgiften kräver tillämpning av olika faktakunskaper. De teoretiska momenten i projektkurserna knyter på ett tillämpat sätt ihop huvudområdet landskapsplanering med kunskapsområden inom markvetenskap, ekologi, sociologi samt landskaps- och planeringsteoretiska perspektiv avpassade för uppgiften.

”Projekt 2 – boplatsen”, LK0080, 20 hp hanterar boendemiljön i en kurs som fokuserar på den övergripande stadsdelsskalan ner till bostadsgårdsskalan. Två av kursmålen är:

*- formulera bärande idéer för boende och stadsbyggande och förstå konceptets roll i planering och gestaltning
- genomföra en övertygande gestaltning av en stadsdel enligt sitt koncept och använda adekvata mått och material.*

Studenterna utformar goda boplatser i sitt stadsbyggnadssammanhang, vilket innebär att utforma bostadsmiljö som del av en funktionsblandad bebyggelse som innehåller både handel/service och bostäder och som samtidigt utgör den lilla stadens centrum. Kursuppgiften har två tyngdpunkter, dels att arbeta med stadsbyggnadsuppgiften och att ge form till stadsrum och bebyggelse, dels att utveckla ett

medvetet förhållningssätt till boplatsen och detaljutforma ett utsnitt där den bostadsnära utemiljön utvecklas. Även i denna kurs betonar lärandemålen konceptets roll och förmågan att utveckla och tillämpa konceptet i utformandet av miljöer. Kursen hanterar även stads- och bostadsbyggande under 1900-talet i litteratur och seminarier, bl.a. läses Svedberg, O, 1996, *Planerarnas århundrade: Europas arkitektur 1900-talet* och Kristensson, E, 2007, *Bostadsgården: vardagsrum, lekplats, mötesplats och utsikt*. Som grund för examinering ligger den sammanställning som studenterna gör i slutet av kursen och som de presenterar på fyra planscher i A1-format enligt följande:

Inlämningen ska i kondenserad form beskriva din förslagsprocess från inledande analyser, koncept och strukturer till situationsplan (1:1 000) och bostadsmiljö (1:200). Förslaget ska redovisas på ett sådant sätt att även en oinsatt betraktare lätt skall kunna ta till sig arbetet. Kortfattat skall inlämningen förklara arbetsprocessen och göra ditt förslag rättvisa. (Längre förklarande texter kan läggas i en textbilaga i A4-format).

”Projektering och byggande av landskapsarkitektur”, LK0141, 20 hp är den kurs som studenterna börjar med på hösten i årskurs 3. Kursen innefattar arbete med ett gestaltningsförslag, vilket sedan utvecklas till rationella och entydiga markbyggnadshandlingar med rutiner avpassade till standard och vedertagen praxis i byggprojekt. Kursen är uppdelad med 8 hp för utformningsförslag, exkursioner och övningar och 12 hp för projektering av förfrågningsunderlag. Ett par kunskapsmål är:

- göra ett medvetet val av ingående delar och material och kunna argumentera för och motivera dessa val
- med datorstöd bearbeta sitt förslag till bygg- och kalkylerbara handlingar.

Studenterna arbetar med val av ytskikt, och dimensionering av hårdgjorda ytor, samt växtbäddar. De gör även en teknisk beskrivning enligt AMA och arbetar med programmet AutoCAD, som introducerats i ”Projekt 2” föregående år. Kursen innehåller även ett besiktningsmoment i fält.

Kursen ”Projekt 3 – stora landskap”, LK0140, 15 hp har kunskapsmålen

- bearbeta och gestalta rumsliga och strukturella sammanhang i ett större landskapsutsnitt
- upprätta kontrakt(arbetsplan) med självständigt formulerade frågeställningar inom ramen för kursens tema och väl motiverade strategier för att lösa dem inom den tidsram som kursen medger,
- visa förmåga att vid muntliga presentationer, i inlämnat presentationsmaterial och i skriftliga reflektioner kunna tillämpa grundläggande retorik som teori, teknik och arbetsmetod och
- redogöra för gruppens arbetsprocess och reflektera över egna och gruppens gemensamma ställningstaganden under arbetsprocessens gång.

Kursen innehåller både teoretiska som praktiska moment och tyngdpunkten ligger på det senare. Det praktiska arbetet omfattar skissarbete och arbete i modell både individuellt och i grupp. En kontinuerlig dialog mellan kursledning och studenter upprätthålls genom seminarier, dagskisser, delpresentationer och skriftliga inlämningar. Ett viktigt moment i kursen är retorik. Förmågan att uttrycka sina intentioner och att övertyga övriga aktörer i tal, skrift och bilder tränas i flera olika moment, vissa år med inbjudna lärare från ämnet retorik vid Lunds universitet. Studenterna arbetar med utgångspunkt i olika teman och 2012 hanterades ett projekt kring förtätning – *densitet och kvalitet* i Landskrona kommun. Kursen involverade det SLU-baserade forskningsprojektet FUSE - Future Urban Sustainable Environment att medverka vid seminarier, handledning och kritiktillfälle. Studenterna diskuterade sina

teman utifrån globala, nationella och regionala perspektiv för att slutligen visa på hållbara resonemang i konkreta fysiska planeringsförslag, både på översiktlig kommunal nivå och en mer detaljerad nivå. En studieresa gjordes till Nürtingen, Baden-Württemberg, Tyskland där man i samarbete med den lokala högskolan har utvecklat metoder och digitala program för att hantera förtätning och stadsplanering.

Värdering av måluppfyllelse

Genom utbildningarna finns en progression av kurser där studenterna återkommande tränar på och visar att de behärskar de generiska kunskaperna att självständigt identifiera, formulera och lösa problem samt att utföra uppgifter inom givna tidsramar. På landskapsarkitektprogrammet sker detta främst genom projektkurserna, på landskapsingenjörprogrammet främst genom markprojekteringskurserna. Det riktigt avgörande momentet är förstås det självständiga kandidatarbetet. Sammantaget gör detta att vi bedömer att examensmål 3 uppfylls av studenterna när de är färdiga med sin utbildning på grundnivå.

Del 1

Examensmål 6

För kandidatexamen ska studenten visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter

Redovisa, analysera och värdera studenternas måluppfyllelse i förhållande till examensmålet.

Redovisning och analys

Vetenskapliga aspekter

Vetenskapliga bedömningar är integrerade i kurserna genom utbildningarna i landskapsplanering. Det grundläggs genom ett vetenskapligt förhållningssätt hos lärarna, som är forskare och/eller praktiker med gedigen yrkeserfarenhet inom det område de undervisar, och dessutom genom vetenskaplig litteratur, fältstudier och platsanalyser. I stigande grad under utbildningen tränas studenterna i ett vetenskapligt arbetssätt och i att göra problembaserade bedömningar genom tolkningar av data i projektarbeten, övningar och seminarier samt deltagande i vetenskapliga diskussioner. Studenterna visar att de uppnått målet om vetenskapligt synsätt via muntliga, visuella och skriftliga presentationer samt via godkänt resultat vid övriga examinationsformer.

Samhällliga aspekter

Landskapsarkitekt- och landskapsingenjörsprogrammen vid SLU är yrkesutbildningar och har därför en mycket nära koppling till olika typer av samhällsfrågor, och professionen, inte minst i de självständiga arbetena som ofta har en hög tillämpningsgrad. Även kandidatprogrammet Trädgårdsingenjör/Design har en stark koppling till branschen. Via verklighetsnära övningar i kurserna tränas studenterna i att göra bedömningar med hänsyn till samhällliga aspekter.

Ett exempel är den samverkan som vid ett flertal tillfällen sker mellan landskapsarkitekt- och landskapsingenjörsstuderande i Alnarp, främst inom de kurser som har förvaltningsinriktning. I den veckolånga övning som båda studentgrupperna genomför i årskurs 2, i ett kommunalägt, kurortslandskap på Karö i Blekinge, arbetar dessa studentkategorier intimt tillsammans med kreativa övningar i praktisk landskapsvård. De olika arbetslagen får här även träning i att under hela övningen arbeta tillsammans med kommunanställda parkarbetare och i dialog med en aktiv villaförening. Vid slutpresentationen deltar politiker och tjänstemän från kommunen och kulturvårdsansvarig från länsstyrelsen.

Etiska aspekter

Detta hänger tätt ihop med ovanstående samhällliga perspektiv. I många kurser lär sig studenterna t.ex. om lagar och regler som styr samhällsplaneringen, om t.ex. Plan- och bygglagen som reglerar hur samhället kan styra samhällsbyggandet i en demokratisk process. I vissa kurser diskuteras människors rätt till det offentliga rummet och våra behov som människor i det rummet. Tillgänglighetsfrågor hör till dessa. Etiska frågor diskuteras också i termer av natur och exploateringskonflikter och landskapsingenjörrens/landskapsarkitektens eller landskapsplaneringens roll att väga samman olika intressen. I sitt arbete visar studenterna vanligen sin förmåga att göra etiska bedömningar genom aktivt deltagande i övningar och diskussioner och genom sin förmåga att argumentera för sin ståndpunkt. Det är viktigt att studenterna inte upplever att vi bedömer deras åsikter i sakfrågor, utan just deras förmåga att argu-

mentera för dem, oavsett åsikt. Etiska aspekter kan också ses som etik inom vetenskapligt arbete, så som korrekt hantering av referenser och publicering av bilder, m.m.

Värdering av måluppfyllelse

Genom hela utbildningen finns vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter som en naturlig del av undervisningen. Vi anser att våra studenter väl uppnår detta examensmål när de är färdiga med utbildningen på grundnivå.

Del 2

Syftet med den andra delen av självvärderingen är att redovisa de förutsättningar som har en påtaglig betydelse för utbildningens resultat. En sådan förutsättning är den lärarresurs som används i den utvärderade utbildningen. Därför bör lärosätena i självvärderingen redovisa uppgifter om lärarkompetens och lärarkapacitet samt analysera dessa uppgifter i relation till antal studenter och de mål som gäller för den aktuella examen. Lärosätena har också möjlighet att redovisa och analysera relevanta uppgifter om studenternas förutsättningar och argumentera för hur detta kan ha påverkat utbildningens resultat.

Del 2

Lärarkompetens och lärarkapacitet

Av regeringens uppdrag till Högskoleverket (U2009/427/UH) framgår att:

"Lärarnas kompetens och tillgången på lärare är förutsättningar som normalt har en påtaglig betydelse för utbildningens resultat. Det ska därför ingå som en del i utvärderingarna. Det är dock viktigt att poängtera att lärarkompetensen ska bedömas i relation till de mål som finns för respektive examen. Därför ska lärosätena i självvärderingen redovisa uppgifter om lärarnas kompetens och tillgången på lärare och analysera dessa uppgifter i relation till resultaten."

Analysera lärarkompetens och lärarkapacitet i relation till antalet studenter och de utvalda målen. Här bör även lärarnas yrkeskompetens analyseras i relation till målen.

Analysen av lärarkompetens och lärarkapacitet kompletteras med en redovisning i tabellform. Tabellen ligger sist i självvärderingen.

Redovisning och analys

Lärarkompetensen som finns för undervisningen på kandidatnivå avspeglar väl ämnesområdet landskapsplanering. Lärarna har sin bakgrund som forskare och/eller praktiker med olika specialiteter inom huvudområdet, eller i närliggande ämnesområden, och bidrar med sina olika kompetenser till att ge de ämnesspecifika grunderna såväl som fördjupningen inom landskapsplanering. Ett antal lärare är anställda på deltid och har en parallell karriär inom branschen.

De institutioner som huvudsakligen undervisar på de relevanta utbildningsprogrammen är Landskapsutveckling, Landskapsarkitektur och Arbetsvetenskap, Ekonomi & Miljöpsykologi i Alnarp samt institutionen för Stad och land, institutionen för Mark och miljö, institutionen för Vatten och miljö samt institutionen för Ekologi i Ultuna.

Pedagogisk kompetens och utveckling

De flesta som undervisar har gått en pedagogisk grundkurs som SLU ger. Samtliga examinatorer har gått SLU:s kurs i betygssättning, ett krav som infördes av SLU:s ledning i samband med att de flergraddiga betygen infördes läsåret 2008/09. För att få examinera på grundnivå, krävs magisterexamen eller motsvarande yrkeserfarenhet.

Värdering

Lärarkompetensen garanterar genom sin bredd, forskningsbakgrund och koppling till yrkeslivet att kunskap och förståelse inom huvudområdet och kunskap om områdets vetenskapliga grund, liksom kunskap om tillämpliga metoder inom området, samt orientering om aktuella forskningsfrågor görs tillgängliga för de aktuella studentgrupperna. Likaså bedöms lärarkompetensen bidra till fördjupad kunskap inom tillämpliga delar av huvudområdet (examensmål 1). Vidare menar vi att lärarnas kompetens och erfarenhet bidrar till att hos studenterna säkra en förmåga att söka, samla, värdera och kritiskt tolka relevant information i en problemställning samt att kritiskt diskutera företeelser, frågeställningar och situationer. I det här arbetet bidrar även den kompetens som biblioteket står för och bidrar

med i undervisningen till att studenterna når målen (examensmål 2). Formell handledarutbildning (docenter) och/eller flera års handledarerfarenhet hos lärarna stärker även utbildningens kapacitet att bedöma studenternas förmåga att muntligt, skriftligt och visuellt redogöra för och diskutera information, problem och lösningar (examensmål 3). Som sektorsuniversitet har SLU generellt en stark koppling mellan den forskning som bedrivs och samhällets behov av kunskap vilket bidrar till att det finns en erfarenhet av att diskutera med olika grupper vilket också kommer studenterna till del i utbildningen och även bidrar till lärarnas förmåga att värdera studenternas förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter (examensmål 6).

Vi bedömer sålunda att:

- studenterna befinner sig i en miljö med stark forsknings- och yrkeskoppling som är till stor nytta för deras utvecklande av akademiskt förhållningssätt
- lärarkapaciteten är god
- lärar- och handledarkompetensen inom alla våra delar av utbildningen är hög vad gäller såväl forskningskompetens som yrkeserfarenhet
- vi har en mycket god spridning av kompetenser som är till stor nytta för huvudämnesområdet och för tvärvetenskapliga och närliggande ämnesområden

Antal helårsstudenter

Redovisa antal helårsstudenter i den aktuella utbildningen. Redovisningsperioden ska överensstämma med den period som har valts för redovisning av lärarkompetens och lärarkapacitet.

Den tabell som fanns fann vi inte tillämplig. Vi har därför gjort en egen tabell.

Relevanta utbildningsprogram vid SLU	Antal helårsstudenter i läsåret 2011-2012	Antal självständiga arbeten uppladdade (urvalda) till HSV från läsåret 2011-2012
Landskapsarkitektprogrammet, Alnarp (både BSc- och MSc-nivå)	233,2	33 (8)
Landskapsarkitektprogrammet, Uppsala (både BSc- och MSc-nivå)	239,2	2 (1)
Landskapsingenjörprogrammet (BSc-nivå)	114,5	25 (10)
Trädgårdsingenjörprogrammet, Design (BSc-nivå)	50,0	3 (0)
TOTALT	636,9	60 (19)

Programmen innehåller kurser i både landskapsarkitektur och landskapsplanering (se examensmål 1, sid 4). Dessa kurser är oftast dubbelklassade. Antal helårsstudenter är därför inte uppdelat i dessa två huvudområden. Självständiga arbeten kan dock endast klassas i ett huvudområde, här landskapsplanering.

Del 2

Studenternas förutsättningar

Här ges möjlighet att redovisa och analysera relevanta uppgifter om studenternas förutsättningar och argumentera för hur detta kan ha påverkat utbildningens resultat.

SLU har inget att framföra under denna punkt.

Del 3

Andra förhållanden

Här kan lärosätet redovisa fakta om de självständiga arbeten som ingår i respektive utbildning, till exempel:

- 1. Hur många högskolepoäng det självständiga arbetet omfattar.*
- 2. Under vilken termin det självständiga arbetet vanligen genomförs.*
- 3. Om studenterna vanligen arbetar ensamma eller i grupp och i så fall hur många studenter som vanligtvis ingår i gruppen.*

Här ges möjlighet att redovisa andra förhållanden som kan vara särskilt betydelsefulla för att bedöma den aktuella utbildningen och som inte har redovisats tidigare i självvärderingen. Det kan till exempel vara lokala mål, utbildningens profil eller hur stor andel studenter som läser kurser i huvudområdet i program respektive som fristående kurs.

Det självständiga arbetet kan utföras under det tredje året i de relevanta programmen. På landskapsingenjörsprogrammet kan det göras under andra halvan av höstterminen eller första eller andra halvan av vårterminen. På landskapsarkitektprogrammen i både Uppsala och Alnarp gör man kandidatarbetet under andra halvan av vårterminen. På trädgårdsingenjör/design-programmet gör man det under första eller andra halvan av vårterminen. Arbetet utgör 15 hp, och utförs med få undantag individuellt. Examinatorer ("kursansvariga") har minst magisterexamen eller yrkeserfarenhet på avancerad nivå (men är ofta disputerade) och har genomgått SLU:s betygskurs.

Anledningen till att det är relativt få kandidatarbeten från trädgårdsingenjör/design är att det som kandidatprogram är relativt nytt och de arbeten som gjordes under den aktuella perioden gjordes av dem som lä till ett frivilligt tredje år till det tidigare tvååriga programmet. Att det är så få arbeten från Uppsala, beror på att studenterna väljer att göra kandidatuppsatsen i landskapsarkitektur i stället. Det har varit upp till studenterna att själva förlägga sitt arbete inom landskapsarkitektur eller landskapsplanering, men den förestående sammanslagningen av ämnena till det mer övergripande huvudområdet landskapsarkitektur (se vidare under examensmål 1) har medfört att de flesta studenter i Uppsala valt att förekomma beslutet och göra sina arbeten inom landskapsarkitektur.

Lärarkompetens och lärarkapacitet

LÄRARKOMPETENS OCH LÄRARKAPACITET/UPPSALA								
Eventuella generella kommentarer								
Akademisk titel/ akademisk examen (professor, docent, doktor, licentiat, master, magister)	Anställningens inriktning	Professions- kompetens	Anställ- ningens omfatt- ning vid lärosätet (% av heltid)	Undervis- ning grundnivå (kandidat) inom huvudom- rådet (% av heltid)	Undervisning avancerad nivå (magis- ter och/eller master) inom huvud- området (% av heltid)	Tid för forskning vid läro- sätet (% av heltid)	Namn	Kommentar
Professor/adj.	Gestaltning; projektering	Landskaps- arkitekt	25	0	25	0	Thorbjörn Andersson	
Professor	Uthållig sam- hälls-byggnad		100	0	10	60	Per Berg	
Docent/lektor	Stads- utveckling	Landskaps- arkitekt	100	0	20	80	Ulla Berglund	
Doktorand	Landskaps- analys	Landskaps- arkitekt	100	0	20	80	Andrew Butler	
Doktorand	Stads- utveckling	Arkitekt	100	0	10	90	Camilo Calderon	
Lektor	Formlära	Arkitekt	100	60	25	15	Ylva Dahlman	
Adjunkt /doktorand	Växtmaterial	Landskaps- arkitekt	100	5	0	95	Roger Elg	
Docent/lektor	Växtfysiologi		100	50	20	30	Tom Ericsson	

Lektor	Markkemi		100	40	20	40	Jan Eriksson	
Adjunkt	Landskaps- analys,	Landskaps- arkitekt	100	90	10	0	Malin Eriksson	
Lektor	Gestaltning; projektering	Landskaps- arkitekt	100	20	25	15	Tomas Eriksson	40% program- studierektor
Adjunkt	Boende- sociologi		100	25	25	0	Tuula Eriksson	50% avdelnings- chef
Forskarassistent	Fysisk plane- ring		100	0	10	90	Madeleine Granvik	
Adjunkt	Gestaltning; projektering	Landskaps- arkitekt	100	100	0	0	Maria Hedberg	
Forskarassistent	Teori och met- od	Landskaps- arkitekt	100	0	5	95	Per Hedfors	
Doktorand	Historia	Landskaps- arkitekt	100	90	10	0	Viveka Hoff	
Professor	Gestaltning Planering	Landskaps- arkitekt	100	0	40	60	Maria Ignatieva	
Professor	Teori & metod	Arkitekt	100	5	20	60	Rolf Johansson	
Forskare	Ekologi		100	10	0	90	Victor Johansson	
Lektor	Växtmaterial	Landskaps- arkitekt	50	20	10	0	Tomas Lagerström	
Adjunkt	Gestaltning; projektering	Landskaps- arkitekt	25	25	0	0	Anna Lundvall	

Lektor	Gestaltning västmaterial	Landskaps- arkitekt	100	25	40	15	Ulla Myhr	20% studierektor forskarskola
Gästlärare	Gestaltning; projektering	Landskaps- arkitekt	50	40	10	0	Hildegun Nilsson Varhelyi	
Adjunkt/doktorand	Planering	Landskaps- arkitekt	100	5	0	95	Kerstin Nordin	
Adjunkt	Projektering	Landskaps- arkitekt	25	15	10	0	Åke Nordkvist	
Lektor	Gestaltning; projektering	Landskaps- arkitekt	100	60	25	15	Susan Paget	
Adjunkt	Gestaltning; projektering	Landskaps- arkitekt	100	100	0	0	Marina Queiroz	
Lektor	Gestaltning; projektering	Landskaps- arkitekt	100	60	25	15	Sofia Sandqvist	
Adjunkt	Gestaltning; projektering	Landskaps- arkitekt	80	80	0	0	Bruno Santesson	
Forskare	Stads- utveckling	Arkitekt	10	5	5	0	Lena Steffner	
Docent/forskare	Ekologi		100	35	15	50	Joachim Strengbom	
Docent/forskare	Biometri, geoinformatik		100	0	10	50	Tomas Thierfelder	
Professor	Botanik och naturvård		100	20	15	65	Göran Thor	
Docent/lektor	Ekologi bota- nik		100	60	20	20	Peter Torstensson	
Forskare	Ekologi		100	10	0	90	Camilla Winqvist	

Lektor	Gestaltning planering	Landskapsarkitekt	100	60	25	15	Petter Åkerblom	
Bitr. forskare	Planering; miljöbedömningar	Landskapsarkitekt	100	10	20	70	Ann Åkerskog	

LÄRARKOMPETENS OCH LÄRARKAPACITET/ALNARP

Landskapsarkitektur och landskapsplanering, kandidat-, magister- och master-nivå

Akademisk titel/ akademisk examen (professor, docent, doktor, licentiat, master, magister)	Anställningens inriktning	Professionskompetens	Anställningens omfattning vid lärosätet (% av heltid)	Undervisning grundnivå (kandidat) inom huvudområdet (% av heltid)	Undervisning avancerad nivå (magister och/eller master) inom huvudområdet (% av heltid)	Tid för forskning vid lärosätet (% av heltid)	Namn	Kommentar
Forskningsassistent, Fil Dr	Historia	Konstvetare	100	30	0	70	Åsa Klintborg Ahlklo	
Forskningsassistent	Landskapsanalys	Jägmästare	100	30	20		Lars GB Andersson	
Doktorand	Gestaltning, äldre- och vård-miljöer	Landskapsarkitekt	100	25	25	50	Anna Bengtsson	

Adjunkt	Projektering	Landskaps- ingenjör	100	50			Åsa Bensch	Institutionsgrund- utbildningsansvarig
Professor	Projektering; Gestaltning	Landskaps- arkitekt	80	72	8	0	Ann Bergsjö	
Professor	Naturgeografi		100	0	20	80	Kristina Blenow	
Forskarassistent Docent	Vegetations- byggnad	Landskaps- arkitekt	100		30	70	Anders Busse Nielsen	
Adjunkt	Formlära	Konstnär	50	45	5	0	Peter Dacke	
Lektor	Hållbar stad; planering	Landskaps- arkitekt	100	5	20	75	Tim Delshammar	
Professor	Gestaltning	Landskaps- arkitekt	100	20	20	60	Lisa Diedrich	
Adjunkt	Gestaltning; projektering	Landskaps- arkitekt	100	10	20	0	Peter Eklund	Institutionsgrund- utbildningsansvarig
Forskare	Gröna tak		100	5			Tobias Emilsson	
Lektor	Gröna väggar		100	15		85	Ann-Mari Fransson	
Professor	Hälsa och utemiljö	Landskaps- arkitekt	100	0	10	90	Patrik Grahn	
Lektor	Vegetations- byggnad	Landskaps- arkitekt	100	25	25	50	Allan Gunnarsson	
Lektor	Gestaltning	Landskaps- arkitekt	100	40	40	20	Eva Gustavsson	
Adjunkt	Marklära	Agronom	100	100			Eva-Lou Gustavsson	

Professor	Vegetations- byggnad	Landskaps- arkitekt	100	10	10	80	Roland Gustavsson	
Forskare	Ekologi, mil- jöpsykologi		100		20	10	Mats Gyllin	20 % institutions- grundutbildnings- ansvarig; 50% pro- gramstudierrekt.
Forsknings- ledare	Ängs- vegetation		100	10	10	80	Mårten Hammer	
Professor	Landskapsar- kitekturens miljöpsykologi	Landskaps- arkitekt	100	0	50	50	Caroline Hägerhäll	
Lektor	Förvaltning	Landskaps- arkitekt	100	55	25	40	Märit Jansson	
Lektor	Historia	Landskaps- arkitekt	100	30	0		Anna Jakobsson	50% program- studierektor
Professor	Natursten; Materiallära	Bergsingenjör	25	25			Kurt Johansson	
Lektor	Planering	Landskaps- arkitekt	100	70	5	25	Eva Kristensson	
Lektor	Landskaps- management; Ekonomi	VA-ingenjör	100	20		30	Anders Kristoffersson	
Lektor	Gestaltning	Landskaps- arkitekt	100	50	20	30	Maria Kylin	
MSc	Växtskydd		35	32		3	Elisabeth Kärnestam	
Adjunkt, Agr Dr	Planering	Landskaps- arkitekt	100	5	20		Anders Larsson	Prefekt

Adjunkt, Agr. Dr	Planering gestaltning	Landskapsarkitekt	100	20	60	20	Marie Larsson	
Sjukgymnast			60	10	10	0	Lillian Lavesson	
Professor	Sociologi		100	0	10	90	Mats Lieberg	
Lektor	Planering	Landskapsarkitekt	100	5	55	40	Gunilla Lindholm	
Forskare	Vegetationsbyggnad; Växtmaterial	Trädgårds-tekniker	100	70		30	Kenneth Lorentzon	
Adjunkt	Planering; gestaltning	Landskapsarkitekt	100	45	5	0	Karl Lövrie	50% Vicedekan Grundutbildning
Dr.	Växtfysiologi		100	20		20	Salla Marttila	50 % programstudierektor
Doktorand	Planering	Landskapsarkitekt	100		30	70	Helena Mellqvist	
Forskarassistent	Utemiljöer för barn	Beteendevetare	100	0	10	90	Fredrika Mårtensson	
Forskningsassistent, Fil Dr	Planering	Arkeolog	100	10	15	75	Jenny Nord	
Docent, forskare	Planering	Landskapsarkitekt	100	5	20	75	Åsa Ode Sang	
Professor	Planering	Kulturgeograf	100	0	10	90	Kenneth Olwig	
Adjunkt	Formlära	Konstnär	70	65	5	0	Juan Carlos Peirone	
Adjunkt	Planering	Landskapsarkitekt	100	5	30	65	Anna Peterson	

Docent, forskare	Planering	Landskapsarkitekt	100	0	5		Mattias Qviström	Forskarutbildningsstudierektor
Adjunkt, Agr. lic.	Växtbäddar	Landskapsarkitekt	100	30	50	20	Kaj Rolf	
Agr.Dr	Växtskydd	Hortonom	100	40			Boel Sandskär	50 % utbildningshandläggare
Professor	Planering	Landskapsarkitekt	100	0	25	75	Ingrid Sarlöv Herlin	
Adjunkt	Gestaltning	Landskapsarkitekt	100	100			Jaana Sippola – Westerlund	
Adjunkt, Agr. Dr	Stadsträd	Landskapsingenjör	100	40	30	25	Henrik Sjöman	
Professor	Planering	Landskapsarkitekt	100	10	35	55	Erik Skärbäck	
Projektledare	Växtbäddar	Landskapsingenjör	10	5		5	Örjan Stål	
Adjunkt	Gestaltning	Landskapsarkitekt	80	50	30	0	Jitka Svensson	
Adjunkt	Gestaltning, Växtmaterial	Landskapsarkitekt	100	70	30		Karin Svensson	
Adjunkt	Gestaltning Växtmaterial	Trädgårdsarkitekt	80	80			Petra Thorpert	
Adjunkt, Agr. lic	Gestaltning projektering	Landskapsarkitekt	100	25	25	0	Anders Westin	
Professor	Gestaltning	Landskapsarkitekt	100	0	25	75	Carola Wingren	
Doktorand	Vegetationsbyggnad	Landskapsarkitekt	100	10	10	80	Björn Wiström	

Forsknings- assistent, dokto- rand	Stadsträd	Hortonom	100	20		80	Annika Wuolo	
Adjunkt	Projektering	Landskaps- arkitekt	100	100			Lisa Wård	
Adjunkt	Växtmaterial	Landskaps- ingenjör	100	100			Cecilia Öxell	

Dessutom används återkommande ett flertalet forskarstuderande och externa lärare från kommun och näringsliv i undervisningen.